

QUÆSTIO MEDICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS MANE DISCUTIENDA IN SCHOLIS MEDICORUM,

Die Jovis decimâ octavâ Novembris 1706.

M. CLAUDIO DU CERF, DOCTORE MEDICO, PRÆSIDE.

An Bilis agendi præcipua facultas ab amaro?

I.

UEM habent usum in machinis hydraulicis aqua, & in pneumaticis aër, eumdem in corpore humano spiritus & humores obtinent. Hi varii sunt variæque indolis, omnes in sanguine permixti & confusi ab eo perenniter secernuntur & effluunt in propria vasa, in ipsa (modò sint utiles) refluxuri; ut succus pancreaticus, bilis, lympha: nusquam redituri, si prorsùs excrementitii fuerint, qualis urina variique succi per arterias mesen-

tericas ad inteſtina delati; unà cum chyli fœce per anum excernendi. In humorum utilium exquiſitâ permixtione & æquabili ad ſe invicem proportione, quam ne conjecturis quidem aſſequi poſſibile eſt, laudabilis temperies conſiſtit; hanc conſequuntur caloris & frigoris, humiditatis & ſiccitatis contemperatio. Cùm ab ejuſmodi exactâ mixtione & legitimâ proportione recedunt, fit intemperies; undè caloris aut frigoris, humiditatis aut ſiccitatis moleſtus exceſſus. Præpoſterè philoſophantur, qui rem ſecùs accipiunt. Non à calore aut frigore, humiditate aut ſiccitate humoribus ineſt inſignis facultas; præcipua vis debetur ſaporibus.

II.

SAPORUM nomine hîc linguæ ſenſus ne intellexeris, ſed cauſas à quibus motu nervorum linguæ excitantur. Hæc ſalia ſunt in humore fuſa, vel oris ſalivâ diſſoluta. Tot ſalia, tot ſapores. Simplicia ſunt vel compoſita. Simplicia duo tantùm; alterum acidum, ὀξὺ Hippocrati; alterum, alkali vocant. Acida ſalia non ſunt unius generis & indolis, omnia cum oppoſitis effervefcunt, non ſecum invicem, excepto ſpiritu ſalis, qui cum aliis Acidis ebullit. Sal pariter alterum non uniuſmodi eſt, aliud fixum, aliud volatile. Omnia vires acidorum infringunt, ut & ab ipſis infringuntur. Ab eorum ſecum invicem, & cum principiis paſſivis, terrâ ſcilicet & aquâ, variâ mixturâ varii ſapores, in quorum aliis acidum dominatur: ut in ſalſo, auſtero, acerbo, in aliis alterum ipſi oppoſitum, ut in acri & amaro. In mineralibus, plantis, Animalibus generatio, corruptio, alteratio, mutationes ferè deniquè omnes horum ſalium miniſterio, dum permiſcentur aut ſecernuntur, effervefcunt vel concreſcunt, aculeis pungunt vel demulcent lævitate, perficiuntur.

III.

PUTIDUM liquamen, quod in alvi fluxu vel purgantium medicamentorum vi excernitur, bilis nomine malè inſignitur. Hæc liquor eſt pretioſus in propriis conceptaculis ad ſuos uſus coacervatus, naturâ ſuâ conſtanter amarus. Ex chylo primùm unà cum aliis ſuccis ſanguinem conſtituentibus in corde gignitur. Ad hepar per arteriarum ramulos à cœliacâ productos advehitur, & in eo à ſanguine, cui huc uſque permixta fuerat, ſecernitur. Hoc viſcus quamvis ad ſenſum integrum glandula eſt conglomerata, plurimis conſtans lobulis tenui membranâ involutis & à ſe invicem

distinctis. Unusquisque lobulus ex pluribus compositus glandulosis acinis uvam referre videtur. Ad singulos lobulos venæ cavæ, venæ portæ, arteriæque rami, & canalis bilarii radices pari numero disperguntur, Istis lobulis tanquam cribris bilis trajicitur, & in radices canalis bilarii excutitur, indèque in canalem ab hepatis substantiâ ad vesiculam folliculumve bilis obscurior via. Quominùs à canali in vesiculam fluat, obstant valvulæ ejus cervici citrà meatûs cholidochi hiatum appositæ. Bilis vesiculæ tenuior est, canalis crassior, utraque communi ductu in jejunum intestinum delabitur.

IV.

BILIS amaror à plurimo sale volatili, pauco acido, terrâ, & aquâ, certâ proportione permixtis producitur. Sal volatile dignoscitur, tum ex ejus analysi per ignem factâ, tum ex permixtione cum spiritibus acidis, quibuscum etiam extrà corpus effervescit. Paucum saltem acidum demonstrat salis volatilis permansio, quod nusquam solum subsisteret, sed promptissimè in auras evanesceret. Istius acidi exuperantiâ bilis concrescit, undè lapidum in vésiculâ fellis origo. Si minori fuerit copiâ quàm par est, bilis fit acrior & subtilior. Ad intestinum delata chyloque & succo pancreatico permixta pro variâ suâ indole effervescentiam parit laudabilem vel molestam, quam vitæ commoda vel incommoda sequuntur. Hâc effervescentiâ, chyli fæces præcipites aguntur in intestina crassa. Ulteriùs cum chylo ad cor promota bilis iterùm effervescit in ejus ventriculis, atque pro amari sui salis naturâ varios producit effectus; hos inter notissimus calor, qui juxtà fermentationis modum naturalis est vel contrà naturam.

V.

CALOR & frigus in corpore qualitates sunt omnium minimè potentes; præcipuæ viribus magis insignes sunt acidum, amarum, salsum, austerum, acerbum, quorum unumquodque homini inest. Quandiù hæc temperata sunt inter se, neque conspicua sunt, neque hominem lædunt. Ubi horum aliquid secretum fuerit, atque ipsum in seipso fuerit, tunc conspicuum est, & hominem lædit. Ex cibis quicumque ingesti incommodi sunt, horum unusquisque amarus est, aut salsus, aut acidus, aut acer, aut acerbus, aut quâcumque simili ratione intemperatus ac fortis. His saporibus in excessu positis salibusve nocent, non calore aut frigore quæ actu non insunt, sed salium motum consequuntur. Falluntur qui propter calidum,

92.

hominem febricitare putant; rectè judicant qui propter amarum, acidum, salsum, acre. Bilis extrà naturæ suæ cancellos posita calore suo non lædit, sed amarore qui ubi per corpus diffusus est, statim & anxietates, & æstus, & impotentiæ occupant. Ubi acrior & æruginosa bilis facta est, statim morsus viscerum & pectoris, rabies & desperatio.

Ergò Bilis agendi præcipua facultas ab amaro.

Domini Doctores disputaturi.

M. Joannes Herment, Medicus utriusque Aulæ Equestris Regis ordinarius.

M. Stephanus-Franciscus Geoffroy, Regiæ Scientiarum Academiæ Parisiensis & Londinensis Socius.

M. Franciscus Aignan.

M. Jacobus Fourneau.

M. Ludovicus-Franciscus du Tal.

M. Michaël-Ludovicus Reneaume de la Garanne, è Regiâ Scientiarum Academiâ.

M. Joannes Robert.

M. Ludovicus Gayant, Medicus Regis ordinarius veteranus.

M. Franciscus Vezou.

Proponebat Parisiis FRANCISCUS-OLIVARIUS DE CUVILLE, Parisinus, Baccalaureus Medicus. A. R. S. H. 1706.

Typis Viduæ Francisci Muguet Regis & Facultatis Medicinæ Typographi.